

Христо Ботев - Хаджи Димитър

Публикувано от mOn на 10.05.2010

Христо Ботев - Хаджи Димитър

Художествената задача, която си поставя Ботев чрез тази творба е да възвеличи подвига, да обезсмърти боеца са свобода- „Тоз, който падне в бой за свобода, той не умира”. Не конкретно подвига на хаджи Димитър иска да обезсмърти Ботев, а на всеки, който е дръзнал, на всеки, който е забравил себе си и е тръгнал след своята мечта- „Тоз, който падне”. Името на хаджи Димитър стои само в заглавието на творбата, никаде след това в текста той не използва името на хаджи Димитър, единственото собствено име, което се появява е това на Стефан Караджа и то не конкретно на Ст. Караджа, а на „духът на Караджата” и преди това – „де - Караджата”. В поезията на Ботев има три образа- образа на подтисника- турския завоевател, българския чорбаджия, духовника; образа на роба, този който иска да запази физически своето съществуване, който забравя за честта, който забравя за достойнството; образа на юнака- някъде се появява като лирическия Аз, на друго място се появява като друга личност- хаджи Димитър и Васил Левски.

Заглавието е променено от „В памет на хаджи Димитър” в „Хаджи Димитър”. Тази промяна е целяла обезсмъртяване на хаджи Димитър, на неговия подвиг. Той никога няма да бъде мъртъв, той ще остане жив в сърцата на хората. А „В памет на хаджи Димитър” сякаш легитимира смъртта.

Жанра на творбата е балада. Самия герой, самата негова постъпка са необикновени и сякаш иска да внуши, че цялата вселена скърби за героя, помага му и го възхвалява. Темата е същата, каквато е и задачата- овековечаване и обезсмъртяване подвига на героя.

Композицията- творбата е съставено от 12 строфи. 12 е съкратно, свещено число- 12 са боговете на Олимп, 12 са астралните планети, като всяка от тях също влияе върху живота на хората, 12 са апостолите, 12 са месеците. Тези 12 строфи символизират повторемостта и това, че героят никога няма да загине, нинаги ще има такива като този герой. В творбата има композиционна рамка. Последната строфа прилича на първата по образите- „Жив е той, жив е! Там на Балкана, потънал в кърви, лежи и пшшка” се е

превъзлнал вече в „Но съмна вече! И на Балкана юнакът лежи, кръвта му тече”. Появяват се нови образи, които са се появили в началото на втората половина на творбата- вълкът, слънцето. Ботев повтаря елементи, образи и така внушава не само началото на всичко, той повтаря определени образи и моменти и така внушението става по-силно. Този повторение на началото създава идеята, че всичко започва отначало- юнакът отново умиращ е там на Балкана, но той не е мъртъв, той все още не е загинал.

Композиционно творбата може да се раздели на няколко части. Творбата започва сутринта, в утрото, преминава през парещото пладне- „слънцето спряно сърдито пече”, настъпва вечерта, идва нощта и отново е утро. В началото на творбата е ден, денят е носител на светлината, на добротата, но тук нещата са преобърнати. До петата строфа юнакът е сам – „Жив е той, жив е”, но в следващия миг Ботев представя героя умиращ. Юнакът е в агония- „На една страна захвърлил пушка, на друга сабя на две строшена; очи тъмнеят, глава се люшка, уста проклинат цяла вселена”. Страданието настъпва малко, по малко. В третата строфа „лежи юнакът”, а „слънцето спряно сърдито пече”. Сякаш то страда заедно с юнака. В четвъртата строфа се наблюдава мотивът да жътва, но тук жътварките са вече робини. Жътвата е най-тежкото време през годината, време през което умират жътвари и жътварки на полето. „Жетва е сега”- това е един символичен образ на смъртта. „Пейте, робини, тез тъжни песни! Грей и ти слънце, в таз робска земя! Ще да загине и тоя юнак...”. Това и е много говорещо, и други са загивали, но робовоство продължава, защото многото, докато повечето не приемат идеята за свободата. Хората са приели своята участ, те са се примирили и изпълняват своите зъдалжения. Това „Пейте, робини, тез тъжни песни” звучи обвинително, т.е. вие заслужавате това. Тази строфа може да наречем антикулминация, защото страданието е стигнало своя предел. Градацията е възходяща, но за да достигне до най-ниската точка на страданието и на очакването на трагичното и изведнъж всичко се преобръща от това „Но млъкни сърце”.

Петата строфа е всъщност кулминацията на творбата- Тоз, който падне в бой за свобода, той не умира”. Всички „него жалеят земя и небе, звяр и природа и певци песни за него пеят...”. Тук се появява и образа на песента, която е символ на свободата, на борбата.

В следващата строфа юнакът вече не е сам. Досега той беше на Балкана, там където е свободата, опозицията на полето. Изведнъж тук се появяват орлицата, вълкът, който „кротко раната ближе”, и соколът- „юнашка птица”. Тук всъщност свършва първата композиционна част, така наречената дневна част, която е реалистична с изключение на тези баладични образи в шестата строфа.

И идва вечерта. Природната картина е много пестеливо описана. Носи се едно вълшебство от тези стихове- „Настане вечер - месец изгрее, звезди обсипят сводът небесен; гора зашуми, вятър повее, Балканът пее хайдушка песен!”. Първите три стиха биха били едно обикновено поетично природно описание, ако не беше последния стих- „Балканът пее хайдушка песен”. Това е едно напомняне за юначеството, за подвига, за мисията, която ще продължи, защото юнака няма да бъде забравен. И след това вече се

появяват фантастичните, възшебните образи. Те са бели, те са чудни, те са прекрасни, те пеят. Оцветява се пространството- белият, зеленият цвят на тревата, който е живота, едно усещане

Христо Ботев - Хаджи Д

Powered by

Bukvar.bg

Image not found

© 2010-2024